

Efteruddannelse

Tidlig Tværprofessionel Indsats

Opsporing og intervention i forhold til
potentielt udsatte svangre, spæd - & småbørnsfamilier

d.25.01.22

Indhold

Præsentation af underviser.....	s.3
Kort om forslaget.....	s.3
Målgruppe.....	s.4
Efteruddannelsens formål	s.4
Efteruddannelsens konkrete mål	s.4
Efteruddannelsens varighed.....	s.5
Hvad får kursisten med sig hjem fra efteruddannelsen.....	s.4
Efteruddannelsens læringsmetode	s.5
Metoder og redskaber til tidlig indsats	s.6
Kort ex på faglige temaer i et 2 dages kursusforløb.....	s.7
Kontakt information.....	s.7
Bilag 1. CV.....	

Præsentation af underviser

Dette forslag er udviklet af udviklingskonsulent og specialist i tidlig indsats Anna-Marie Glavind

Underviser har mange års klinisk- og undervisningsmæssig erfaring i Tidlig indsats i forhold til gravide-spæd- og småbørnsfamilier.

Se nærmere i CV. Bilag 1

Kort om forslaget

Udformningen af efteruddannelsen bygger på praksiserfaringer fra et pilotprojekt, som er gennemført hos en praktiserende læge i Aarhus Kommune samt kurser afholdt for efteruddannelsesgrupper af praktiserende læger i Region Midt (2014 - 2019).

Evalueringen og erfaringerne herfra er positive i forhold til både den primære målgruppe (børn og familier) og den sekundære målgruppe (den praktiserende læge). Læringspunkter om udløsende faktorer, udfordringer og potentiale fra for-projektet bringes derfor ind som case-beskrivelser i denne efteruddannelse.

► Potentialet understøttes yderligere af

- At **forskellige vilkår skaber ulighed**, som kan have en stor samfundsmæssig omkostning, herunder ulighed i sundhed og betydningen af den sociale arv.
- Gravide på svangre omsorgs niveau 3 og 4 føder oftere børn med lav fødselsvægt, og har dobbelt så høj risiko for at føde for tidligt set i forhold til kvinder med høj social position. Foruden risikofaktorer af genetisk, biologisk eller obstetrisk art hos sårbare gravide, kan den øgede risiko også skyldes, at der er socialt skævt fordelte risikofaktorer hos sårbare gravide som fx rygning, jernmangel, fysisk inaktivitet, infektioner samt medicinske komplikationer eller sygdomme som fx forhøjet blodtryk.
- For lav fødselsvægt og for tidligt fødsel giver øget risiko for hæmmet udvikling, ADHD samt type 2 diabetes senere i livet, og dermed fødes børn af sårbare gravide allerede fra starten af livet til en øget risiko for social ulighed set i forhold til bl.a. sundhed¹.
- At det er **en erkendt udfordring**, at de praktiserende læger har vanskeligt ved at opdage børn, der mistrives eller har psykiske problemer, selv om viljen er til stede².
Desuden at den **vigtige koordinering** kan være vanskelig. Det tværsektorielle samarbejde, koordinering og indsats mellem praktiserende læger, regioner og kommuner opleves som kompliceret³.
- At **støttende indsatser i forhold til at udvikle forældre-barn-forholdet har en positiv effekt** på barnets kognitive og emotionelle udvikling. En forbedring i forældre-barn-interaktion reducerer forældrestress, øger selvtilliden og forældretilfredsheden samt forbedrer børnetrivslen⁴.
- At der er **positive praksiserfaringer** fra et pilotprojekt hos praktiserende læge, hvor der er undervist i tidlig indsats samt metode træning i en systematisk opsporing af tidlige tegn på relations forstyrrelser.

¹ Petersen et al. 2009; Mortensen et al. 2008; Hansen et al. 2003; Rom et al. 2012; Diderichsen, Andersen & Manuel, 2011

² F.eks. praktiserende læge Kirsten Lykkes ph.d. afhandling: K Lykke, P Christensen and S Reventlow. The consultation as an interpretive dialogue about the child's health needs. Family Practice 2011, Feb. 2011

³ F.eks. Sundhedsstyrelsen 2009

⁴ F.eks. Gwynne et al. 2008, Servicestyrelsen, 2009; Christensen, 2009; Toth et al. 2006; Clark et al. 2008; Cheng et al. 2007; Bosquet & Egeland, 2001; Ickovics et al. 2011.

Målgruppe

Efteruddannelsens målgruppe er rettet mod kommunalt ansatte i Familieafdelinger samt andre relevante tværprofessionelle samarbejdspartnere i Sundhedsforvaltninger, der arbejder med potentielt- og reelt udsatte gravide og spæd- og småbørnsfamilier.

Efteruddannelsens formål

- At kompetenceløfte deltagerne i implementering af en tværprofessionel systematisk metodik til tidlig opsporing, bekymringsafklaring og intervention som et muligt alternativ til anbringelse af spædbarn.
- At kompetenceløfte deltagerne i forhold til en systematisk organiseret og tværprofessionel fokuseret anbringelsesproces af spædbørn.
- At kompetenceløfte deltagerne i samarbejdet med såvel plejeforældre som biologiske forældre før og efter anbringelse af spædbarn.
- Tværprofessionel optimering af fælles faglige forståelse i forhold til spædbarns tegn på retraumatisering
- At medvirke til at kommunalt ansatte, der arbejder med spædbørn og forældre ud fra en sådan systematik opfylder kravene i Barnets Reform via en styrkelse af kvaliteten af det sundhedsfremmende arbejde og dermed fremmer almen folkesundhed hos småbørnsforældre og begrænser antallet af henvisninger til andre dele af sundhedsvæsenet og således reducerer omkostninger.

Efteruddannelsens konkrete mål

- At deltagerne kompetenceløftes til at de i deres tværprofessionelle samarbejde og samarbejde med målgruppen sporer tidlige tegn på tilknytningsforstyrrelser hos den gravide og i forældre-barn samspillet i den tidlige forældredannelsesproces,
- At medvirke til at deltagerne ud fra tilført viden om tidlig indsats får indarbejdet en systematisk tidlig opsporing, bekymringsafklaring og intervention i forhold til målgruppen
- At træne deltagerne i brugen af systematiske metoder og andre kommunikative redskaber

Hvad får kursisten med sig hjem fra efteruddannelsen

- ✓ *Teori og træning:*
 - Tilført forskningsbaseret teoretisk viden samt træning i at spore og intervenere i forhold til tidlige tegn på samspils- relations- og tilknytningsforstyrrelser hos den gravide og i forældre-barn samspillet i den tidlige forældredannelsesproces
- ✓ *Understøttende materialer:*
 - Har fået afprøvet metoder, som de praktiserende læger konkret kan anvende i svangre- og børneundersøgelserne. Herunder brugen af video-samspils- analyse og ADBB til opsporing, udredning og intervention.
- ✓ *Tværfaglige perspektiver:*
 - Har fået viden om hvordan den tværprofessionelle kommunale og regionale tidlige indsats er organiseret og kan benyttes.

Efteruddannelsens varighed

Tilrettelægges i samarbejde med udbyder af efteruddannelsen (PLO).

Erfaringen viser at modulopdeling og mulighed for omsætning til

egen praksis i den mellem liggende periode giver det bedste læringsresultat.

Jfr. kursusbeskrivelse s.7.

Efteruddannelsens læringsmetode

Efteruddannelsens læringsteoretiske metodetilgang tager afsæt i aktionslæring⁵.

Det betyder at brugen af video fra deltagernes egen praksis og video-supervision bliver en udbredt metode til at formidle tidlig indsats viden og gøre den brugbar i læge praksis.

Deltagerne medbringer til 2. kursusdag en videocase fra en svangre- og børneundersøgelse, som de modtager supervision og træning i ud fra ADBB.

⁵ Aktionslæring eller *Action Learning* tager bl.a. afsæt i David A. Kolb's og Reg Revans teorier om læring – herunder læringscyklus via de fire trin: Oplevelse → refleksion/observation → abstrakt konceptualisering → aktiv eksperimentering. Studier af kompetenceudviklingsprojekter viser, at en vekselvirkning mellem afprøvning af nye handlinger og refleksion er særligt gode til at skabe læring og kompetenceudvikling i organisationer og blandt videnmedarbejdere (Larsen, H. Holt m.fl.: Kompetenceudvikling og videnmedarbejdere i staten – praksis, problemer og perspektiver, 2006). Efteruddannelsens supervisions- og læringsgrupper tager afsæt i Revans tese om, at vi lærer mest og bedst ved at arbejde med aktuelle problemer i situationer, hvor man modtager en hurtig og klar feedback på beslutninger – helst i samarbejde med andre, der er i en lignende situation. Videooptagelser anvendes som udgangspunkt for læringen.

Der anvendes i dag mange metoder internationalt og nationalt i forhold til tidlig indsats. I tidlig indsats efteruddannelsen til AP er der bevidst udvalgt de internationalt og nationalt mest anvendte metoder. At arbejde ud fra samme teoretiske referenceramme og metodeforståelse har vist sig at være en nødvendig forudsætning for at det tværprofessionelle tidlige indsats samarbejde kan lykkes.

ADBB (Alarm Distress Baby Scale)

Med ADBB kan man øge kvaliteten i den tidlige indsats med at opspore problemer små børn så hurtigt og effektivt som muligt. ADBB er en metode til at vurdere tilbagetrækning hos børn i alderen 0-2 år. Tilbagetrækning er et alarmsignal, hvor barnet har opgivet at tilpasse sig situationen, og derfor reagerer med at opgive/trække sig tilbage. Man scorer 8 forskellige signaler, og ved en given score er der behov for mere opmærksomhed på barnet og familien.

Parent – Child Early Relational Assessment (PC- ERA)

PC- ERA metoden (Clark, 1985) har sin oprindelse tilbage til 1985. PC-ERA er et vurderingsredskab udviklet af Dr. Roseanne Clark og hendes kollega Dr. Erica Andersson. PC-ERA er et instrument udviklet til at vurdere kvaliteten af den affektive interaktion mellem forældre og barn. Via PC- ERA kan den professionelle få et tydeligt billede af, hvad forælderen bidrager med i samspillet, hvad barnet bidrager med, og hvad der sker i samspillet mellem barn og forælder. Resultaterne kan dels bruges til at beskrive forholdet mellem barn og forælder, dels til dialog med forældrene om, hvad der behøves udviklet i samspillet for at give barnet den rette udviklingsstøtte. Alle samspil filmoptages, således at undersøger har mulighed for at se disse igennem flere gange og foretage grundig og detaljeret vurdering af det, der foregår.

PC-ERA metoden matcher denne efteruddannelses mål og metode ved at være et valideret redskab, som kan understøtte og hjælpe den professionelle til en systematisering af den tidlige opsporing af samspils- og relations forstyrrelser. Elementer fra PC-ERA vil derfor indgå i undervisningen.

Video som gennemgående metode i undervisning

I efteruddannelsen trænes kursisterne i at bruge og analysere

videoptagelser som redskab til fastholdelse af samspilssekvenser mellem forældre og barn og professionelle.

Brugen af videoptagelser indgår i flere tidlige indsats metoder som ex.; Marte Meo metoden, ICDP metoden m.fl.

Video er i dette efteruddannelsesforløb valgt som tilgang, fordi efteruddannelsen netop har fokus på at træne den professionelle i at observere samspil mellem børn i alderen 0-1 år og deres forældre, hvilket vil sige, at barnets kommunikationsform er nonverbal, hvorfor observatøren i højere grad må trænes i at forstå barnets kropssprog og ansigtsmimik og forældrenes respons herpå.

Det ses, "at man takket være videoptagelser har chancen for at få en dybere forståelse af samspillet mellem den verbale og nonverbale kommunikation.

Desuden kan videoptagelser virke fremmende på overvejelser angående relationerne mellem det sociale samspil og kommunikation," Kruuse E, (2007)(8)

Udover at bidrage til den konkrete træning af professionelle har videoptagelserne også et andet formål.

Videoptagelser af tidlige samspil mellem forældre og barn kan bidrage til en mere nuanceret analyse og udredning samt kategorisering af relations- og tilknytningsforstyrrelser. I en analyse- og udredningsfase indgår videoptagelserne derfor som en væsentlig del af datamaterialet.

.....
(7)Øvreeide, H., Hafstad R. (1998). Marte Meo – Marte Meo metoden og udviklingsfremmende dialoger. Hundeide, K. (2010) Relationsarbejde i institution og skole. Rye, H. (1993) Tidlig hjælp til bedre samspill. Universitetsforlaget Oslo. (<https://doi.org/10.1080/17405629.2013.79359>). Evaluation of the International Child Development Programme (ICDP) as a community-wide parenting programme" fra European Journal of Developmental Psychology.)

(8)Kruuse E, (2007), Kvalitative Forskningsmetoder – i psykologi og beslægtede fag. 6. udgave. Gyldendals bogklubber.

Kort ex på faglige temaer i et to dages forløb (14 t)

Kursusdag 1

De teoretiske input på dagene vil være med afsæt i følgende:

- Spædbarnsforskning
- Udviklingspsykologisk teori & neuro-affektiv forskning
- Tilknytningsteori, samspils – og relations-udvikling
- Tidlig indsats begrebsdefinition og lovgrundlag
- Målgruppen for tidlig indsats
- Sundhedsfremme til forskel fra forebyggelse som grundforståelse i den tidlige indsats.
- Psykopatologiske forstyrrelses betydning for tilknytningsproces
- Tidlig opsporing af efterfødselsdepression hos forældre (fædre og mødre)
- Familieteori og kommunikationsteori
- Præsentation af systematiske opsporings- og interventionsmetoder
- Præsentation af ADBB, PC-ERA og videometode

Afprøvning i praksis

Kursisterne arbejder i egen praksis med omsætning af teori, metode og videooptagelser af forældre-barn samspillet i deres svangre- og børneundersøgelser.

Der tilbydes supervision via Skype i forhold til; omsætning til praksis af metode og videoanalyse af samspil

Kursusdag 2

De teoretiske input på dagene vil være med afsæt i følgende:

- Den psykologiske udviklingsproces under graviditeten – den psykologiske forberedelse til forælderrollen
- Psykiske hindringer for det psykologiske forældreskab og relationen til barnet
- Prænatal tilknytning – og vurdering af tilknytningsmønstre
- Intervention under graviditeten
- Forældredannelsesprocessen
- Samspils- og relations-udvikling
- Opsporing og intervention i forhold til relations-forstyrrelser
- Tværprofessionel kommunal- og regional tidlig indsats og samarbejde

- Kursisterne superviseres og ADBB metodetrænes i mindre grupper i forhold til deres medbragte videocases

Implementering af tidlig indsats viden og metode til praksis

Tilkøb i form af efterfølgende supervision og metodetræning i egen praksis anbefales

Kontakt info:

"Tidlig Familie Indsats"

Anna-Marie Glavind
Udviklingskonsulent

amglavind@gmail.com ,
mobil. 21938896
www.tidlig-indsats.dk

Bilag 1

CV Vedhæftet.